

IK HEB HAAR NIET GEKEND

Haar vingers pakken voorzichtig de stengel van een roos vast, daar waar geen doornen zitten. De witte rozen bloeien uitbundig dit jaar. Ze brengt een geopende rozet naar haar neus en snuift de geur op. Met gesloten ogen is ze even helemaal in het moment. Even los van alle zorgen en helemaal in het nu, in een tijd dat meditatie en yoga nog geen voet aan de grond hebben.

Ze is mijn grootmoeder en ze heeft het ongelooflijk zwaar. Drie opgroeiende kinderen en een bedlegerige man, die ze zelf, tot het laatst wil verzorgen omdat ze trouw heeft beloofd. Trouw in goede en slechte dagen.

Op haar trouwdag heeft ze zich haar leven vast anders voorgesteld. Kinderen, een man die als scheepstimmerman een fatsoenlijke boterham verdient, een eigen huis. Dit is nog de tijd dat toekomstdromen in een handtas passen. Ik zie haar op haar trouwfoto keurig recht op een stoel zitten, ingetogen, een bosje witte rozen in haar hand. Alles ademt bescheiden dienstbaarheid. Het lijkt of ze op dat moment al beseft wat haar later te wachten staat. Toch beleeft ze nog een aantal zorgeloze jaren.

Ik weet dat ze bang is voor onweer. Haar kinderen moeten aangekleed in de gang wachten op het vreselijks dat komen gaat. Een bliksemschicht is geen inslag. Ook houdt ze van lezen. Sagen en legenden moeten met een trappetje van de leeszolder worden gehaald in de bibliotheek waar ze graag komt. Ze weet van een andere wereld vol geheimen buiten de muren van haar kleine woning. Ze heeft alleen bijna geen kans aan haar zware arbeid te ontsnappen. In de tijd dat er nog weinig machines bestaan, is ze elke maandag druk met de was. Hoe vaak zal ze de loodzware houten wasmand, die door haar man eigenhandig is gemaakt, met een zucht op de grond hebben gezet om haar vermoeide, pijnlijke rug te strekken.

Ik heb haar helaas niet gekend, maar ben één van haar kleindochters. Wat had ik graag bij haar aan de keukentafel een kopje thee gedronken met een dadel. 'Oma, ik heb een goed boek voor je, dit moet je echt eens lezen!' Ze zou me ongetwijfeld een glimlach hebben geschonken, waar ik nog dagen op kon teren.

Ze is niet ouder dan 57 geworden. Een paar maanden na de dood van mijn opa, die stierf aan MS, kreeg ze buikvliesontsteking en omdat haar weerstand erg had geleden onder al die toegewijde zorg voor haar man, en omdat de medische zorg een stuk minder was als tegenwoordig, overleed ze in het ziekenhuis. Veel te jong, na een veel te zwaar leven.

Ik heb het zoveel gemakkelijker. Ik hoef geen zware wastobbes te sjouwen en vuile was uit te koken in een ketel op het fornuis. Ik kan meer zélf mijn eigen leven vorm geven. Dat is de reden dat ik hier een monumentje voor haar opricht. Een klein gedenkschrift voor Aafje Wols, die net als ik veel van rozen hield, en van boeken.

Annemieke Soethout

Nuenen